

IN NAAM DER KONINGIN !

Vonnis

RECHTBANK AMSTERDAM

Sector civiel recht, voorzieningenrechter

zaaknummer / rolnummer: 454381 / KG ZA 10-601 WT/MB

Vonnis in kort geding van 11 juni 2010

in de zaak van

de vereniging **VEVAM**,
gevestigd te Amsterdam,
eiseres bij dagvaarding van 4 mei 2010,
advocaat mr. Chr.A. Alberdingk Thijm te Amsterdam,

tegen

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **NIJENHUIS & DE LEVITA FILMEN TV B.V.**,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **NL FILM PRODUCTIE B.V.**,
- 3 de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **NL TV PRODUCTIE B.V.**,
allen gevestigd te Amsterdam,
gedaagden,
advocaat prof. mr. D.J.G. Visser te Amsterdam.

1. De procedure

Ter terechtzitting van 18 mei 2010 heeft eiseres, hierna: **VEVAM**, gesteld en gevorderd overeenkomstig de in fotokopie aan dit vonnis gehechte dagvaarding, met dien verstande dat zij de vordering vermeld in het petitum onder III ter zitting heeft ingetrokken, nadat **NL Film** hieromtrent een bevoegdheidsverweer had opgeworpen en de voorzieningenrechter te kennen heeft gegeven dat te zullen honoreren. Gedaagden, hierna gezamenlijk **NL Film** en afzonderlijk **Nijenhuis & De Levita**, **NL Film Productie** en **NL TV Productie**, hebben verweer gevoerd met conclusie tot weigering van de gevraagde voorzieningen. Beide partijen hebben producties en pleitnota's in het geding gebracht.

Na verder debat ter terechtzitting is de zaak pro forma aangehouden tot 28 mei 2010, om partijen in de gelegenheid te stellen tot een schikking te komen. Bij fax van 28 mei 2010 heeft de raadvrouw van **NL Film**, mede namens de raadsman van **VEVAM**, aan de voorzieningenrechter meegedeeld dat geen schikking is bereikt en verzocht vonnis te wijzen. Vonnis is bepaald op heden.

Ter zitting waren aanwezig, voor zover hier van belang:

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

2

aan de zijde van VEVAM: mevrouw S.C. Brandsteder, directeur, mr. Alberdingk Thijm en diens kantoorgenoot mr. D.M. Linders;
Aan de zijde van NL Film: mevrouw M. Plasmans, mr. Visser en diens kantoorgenoot mr. J.A. Schaap.

2. De feiten

2.1. VEVAM is een vereniging met als activiteit (volgens een uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel) de 'bevordering van geestelijke en stoffelijke belangen van regisseurs; het verwerven, beheren en exploiteren van auteursrechten'.

2.2. NL Film is een bekende producent van speelfilms en van televisiedrama.

2.3. De bij VEVAM aangesloten (ruim 1500) regisseurs dragen een deel van hun auteursrechten over aan VEVAM door middel van een overeenkomst betreffende de uitoefening en handhaving van filmauteursrechten (hierna: de Aansluitovereenkomst). Daarin is onder meer het volgende bepaald:

"Artikel 1

Partijen verstaan in deze overeenkomst onder 'filmauteursrechten' de krachtens verdrag of wettelijke regeling waar ook ter wereld aan het lid toekomende rechten om toestemming te verlenen of te weigeren of een vergoeding te ontvangen voor:

- a) de openbaarmaking van een filmwerk of een gedeelte daarvan gelijktijdig met de uitzending daarvan, wanneer deze openbaarmaking geschiedt door een ander organisme dan het organisme dat de oorspronkelijke uitzending verricht. Onder 'openbaarmaking' wordt hier verstaan openbaarmaking, waaronder begrepen on-line terbeschikkingstelling, via kabel, satelliet, telefoon, aardse zender of welk transportmedium dan ook. Onder 'uitzending' wordt hier verstaan iedere vorm van uitzending via kabel, satelliet, telefoon, aardse zender of welk transportmedium dan ook, met inbegrip van uitzending welke plaatsvindt door middel van on-line terbeschikkingstelling;
- b) (...)
- c) het verhuren of uitlenen van een verveelvoudiging van een audiovisueel werk of gedeelte daarvan;
- d) de openbaarmaking of verveelvoudiging van een audiovisueel werk of een gedeelte daarvan in een vorm die op het tijdstip dat deze vertoningsgereed is in de zin van artikel 45c Auteurswet nog niet bestond of niet redelijkerwijze voorzienbaar was;
- e) (...)
- f) de digitale vastlegging van een audiovisueel werk of een gedeelte daarvan op een drager, daaronder begrepen maar niet beperkt tot CD-ROM en DVD;
- g) de uitzending via satelliet voor zover deze uitzending gelijktijdig plaatsvindt met de aardse uitzending, voor zover gericht op Nederlands gebied;
- h) de uitzending via DVB-T of een soortgelijk medium, van een filmwerk of een gedeelte daarvan, voor zover deze uitzending (mede) gericht is op Nederlandstalig gebied;
- i) de terbeschikkingstelling of uitzending langs elektronische weg van een filmwerk of een gedeelte daarvan door, in opdracht of met medewerking van de organisatie die het filmwerk

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

3

of gedeelte daarvan als televisieprogramma kan uitzenden, gaat uitzenden of heeft uitgezonden.

Artikel 2

1. Het lid draagt alle hem toekomende filmauteursrechten als bedoeld onder 1a, 1b en 1c met betrekking tot het moment van ondertekening van deze overeenkomst bestaande audiovisuele werken voor de gehele wereld aan VEVAM over.
2. Het lid draagt zijn filmauteursrechten zoals bedoeld onder 1a, 1b en 1c met betrekking tot alle tijdens de duur van deze overeenkomst te vervaardigen audiovisuele werken bij voorbaat voor de gehele wereld aan VEVAM over.
3. VEVAM aanvaardt de overdracht van deze filmauteursrechten. Aldus heeft VEVAM het recht gekregen om als enige, met uitsluiting van ieder ander en van het lid, de aan haar overgedragen filmauteursrechten waar ook ter wereld uit te (doen) oefenen en te (doen) handhaven.

Artikel 3

(...)

2. Voor zover de filmauteursrechten zoals bedoeld in artikel 1d tot en met 1k op een audiovisueel werk niet bij of krachtens de overeenkomst op grond waarvan het lid zijn bijdrage aan de film levert, worden overgedragen of in exclusieve licentie worden gegeven, verleent het lid VEVAM een last om deze rechten in eigen naam en met uitsluiting van het lid waar ook ter wereld uit te oefenen en te handhaven. VEVAM aanvaardt deze last.

(...)

Addendum

Ter bevestiging en in aanvulling op de tussen het hierna vermelde VEVAM lid en VEVAM geldende Overeenkomst betreffende de uitoefening en handhaving van filmauteursrechten komen partijen het volgende overeen:

De overdracht en lastgeving vermeld in artikel 2 en 3 lid 1 van voormelde overeenkomst omvatten het recht op distributie via de kabel, satelliet, telefoon, aardse zender of welk transportmedium dan ook, van een filmwerk als onderdeel van een door een omroepinstelling samengesteld omroepprogramma, zulks gelijktijdig, onverkort en ongewijzigd ten opzichte van het omroepprogramma zoals dat door de omroepinstelling aan het publiek wordt uitgezonden en/of aan de distributeur wordt aangeboden.”

Het Addendum is in 2008 aan het Aansluitcontract toegevoegd.

2.4. Nijenhuis & De Levita en NL TV Productie hanteren contracten waarvan Algemene Bepalingen deel uitmaken. VEVAM heeft daarvan voorbeelden in het geding gebracht. In de Algemene Bepalingen van een dergelijk contract (BTW Crewovereenkomst van opdracht NL Film) van Nijenhuis & De Levita staat onder meer het volgende:

“5. De medewerker garandeert dat hij/zij geen met de in de bijzondere bepalingen genoemde periode(n) conflicterende verplichtingen heeft, noch deze aan zal gaan.

(...)

8.a. Het aangaan van deze overeenkomst houdt in dat de medewerker tegen de aan ommezijde vermelde vergoeding zijn rechten (voor zover de medewerker op zijn bijdrage enig recht van intellectuele en/of industriële eigendom, daaronder begrepen auteursrechten en/of naburige rechten, welke ook, dan wel enige aanspraak op grond van die rechten zou kunnen doen gelden) geheel en onvoorwaardelijk aan NL film overdraagt. De medewerker verleent derhalve hierbij aan NL film het recht zijn prestatie te exploiteren, op welke wijze heden of in de toekomst bekend, zulks uitsluitend ter beoordeling van NL film

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

4

(...)

d. Vergoeding voor de overdracht en voor iedere vorm van exploitatie als bedoeld in dit artikel wordt geacht te zijn begrepen in de overeengekomen vergoeding. (...)"
En in de Algemene Bepalingen van een contract (BTW Crew overeenkomst van opdracht NL Film) van NL TV Productie:

"8. De wedercontractant draagt middels de Overeenkomst aan Producent over, voorzover nodig bij huidige overdracht van toekomstig recht, gelijk de Producent aanvaardt, alle rechten die wedercontractant heeft of zal krijgen op grond van zijn werkzaamheden / prestatie, daaronder mede begrepen auteursrechten, naburige rechten, en/of leen- en huur rechten, welke ook, dan wel enige aanspraak op grond van die rechten welke de wedercontractant zou kunnen doen gelden. Het voorgaande omvat maar is niet beperkt tot:

a) het onbeperkte recht van de Producent om de prestatie en werkzaamheden van de wedercontractant te (doen en/of laten) exploiteren, op welke wijze heden of in de toekomst bekend, zulks uitsluitend ter beoordeling van de Producent;

b) het onbeperkte recht van de Producent om: (i) het project in al dan niet gewijzigde vorm in het openbaar of in besloten ruimtes waaronder tevens begrepen bioscopen, te vertonen aan al dan niet betalend publiek; (ii) het Project in al dan niet gewijzigde vorm onbeperkt uit de (doen) zenden voor een algemeen of specifiek publiek via ether-, satellietzendingen en IPTV en al dan niet gelijktijdige doorgifte/overbrenging daarvan per kabel o.a. in het kader van abonnee- closed circuit, video-on-demand, subscription-on-demand, pay-tv, pay-per-view, en free tv;

(iii) het Project in al dan niet gewijzigde vorm onbeperkt (al dan niet tijdelijk) beschikbaar te (doen) stellen voor een algemeen of specifiek publiek verspreiding via ongeacht welke communicatiesysteem nu bekend of in de toekomst te ontstaan waaronder mede begrepen het internet en mobiele telefonie netwerken;

(iv) het Project in al dan niet gewijzigde vorm vast te (doen) leggen op alle mogelijke beeld- en/of geluidsdragers nu bekend of in de toekomst te ontstaan, -waaronder mede begrepen op VHS, video-CD, DVD, CD-I, CD-ROM, BLU RAY, HD DVD, iPod, PSP, PDA, MDA, electronic sellthrough en PC -, en deze te (doen) verkopen, verhuren, uitlenen, licenseren, afleveren en anderszins te (doen) verspreiden, in het verkeer te (doen) brengen en/of te doen exploiteren; (v) de in het Project opgenomen verhaallijnen, figuren, karakters, kleding, beelden, dialogen en/of situaties (al dan niet (mede) door wedercontractant gestalte gegeven) van het Project af te zonderen en deze te (doen) gebruiken voor spin-off, promotionele en/of merchandising- doeleinden (...) (vii) het project te exploiteren door middel van verfilming, remakes, prequels, sequels, en spin-offs; dit alles zonder nadere toestemming of medezeggenschap van de wedercontractant, en zonder dat de wedercontractant hiervoor enig recht op (aanvullende) vergoeding heeft, anders dan het in de bijzondere bepalingen vastgelegde honorarium, welke mede alle redelijke en billijke vergoedingen omvat.

9. de Producent heeft het onbeperkte recht de in artikel 8 dezes bedoelde rechten geheel of gedeeltelijk over te dragen aan derden dan wel licenties daartoe te verlenen aan derden."

2.5. Op 16 februari 2009 heeft NL Film aan haar relaties een brief doen uitgaan, met, voor zover hier van belang, de volgende inhoud:

"Beste schrijver / regisseur / agent,

Je ontvangt dit schrijven in verband met de recent door VEVAM doorgevoerde wijziging in het aansluitcontract tussen haar en haar leden. We weten niet of je die wijziging hebt

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

5

gekregen en of je die wel of niet getekend hebt, maar we willen je graag laten weten wat NL's standpunt daarover is.

Van oudsher is VEVAM een organisatie die voor schrijvers/regisseurs incassering en verdeling verzorgt van de drie wettelijke heffingen, de Thuiskopieheffing, het Leenrecht en het Reprerecht en de zogenaamde kabelgelden. Deze heffingen en gelden mogen op grond van de wet alleen collectief geïncasseerd worden en VEVAM is een van de partijen die dit doet. Om VEVAM in staat te stellen deze wettelijke heffingen en gelden te incasseren draagt een schrijver/regisseur in zijn aansluitcontract met VEVAM een aantal rechten en bevoegdheden over aan VEVAM. Deze rol van VEVAM – die een basis in de wet heeft – is voor NL geen enkel probleem en hebben wij altijd gerespecteerd.

Recent heeft VEVAM haar aansluitcontract gewijzigd waardoor vanaf ondertekening daarvan de leden meer rechten (bij voorbaat) overdragen aan VEVAM dan alleen die rechten die noodzakelijk zijn om de wettelijke heffingen en kabelgelden te incasseren. Hier heeft NL wel een probleem mee. NL moet namelijk aan haar afnemers die rechten leveren, anders komt er geen productiecontract met een zender (=geen geld, geen serie) noch komen er dan contracten met andere afnemers, zoals distributeurs, sales agents en financiers (= geen filmfinanciering, geen film). NL moet daar ook richting haar afnemers, financiers en verzekeraars garanties over afgeven en als wij niet de vereiste rechten hebben plegen we dus contractbreuk en stellen we ons bloot aan schadeclaims. Je zult begrijpen dat deze situatie onaanvaardbaar is voor een producent.

NL is dus wel akkoord – zoals altijd al – met de rol van VEVAM als incasseerder en verdeler van de wettelijke heffingen en kabelgelden voor schrijvers/regisseurs, maar niet akkoord met de uitbreiding van die rol die VEVAM nu probeert te bewerkstelligen door wijziging van haar aansluitcontract met haar leden. Die wijziging is zonder overleg en instemming van producenten doorgevoerd en is voor producenten niet werkbaar. Het maakt producties in veel gevallen niet realiseerbaar en beperkt de handelbaarheid van films en televisie-series, wat de financiering en exploitatie ervan ondermijnt.

NL's standpunt ten aanzien van de door VEVAM doorgevoerde wijziging in haar aansluitcontract is:

NL Film & TV aanvaardt uitsluitend de rol van VEVAM als incasseerder en verdeler van wettelijke heffingen (thuis kopie, leenrecht en reprerecht) en van heffingen inzake secundaire openbaarmaking die op grond van de wet verplicht via collectief beheer moeten worden geïncasseerd. Een bredere overdracht van rechten van schrijver/regisseur aan VEVAM wordt door NL Film & TV niet geaccepteerd.

Voor zover een schrijver/regisseur – al dan niet bij voorbaat – een ruimere overdracht aan VEVAM heeft gedaan is het aan schrijver/regisseur en VEVAM om er zorg voor te dragen dat dit voor wat betreft NL Film & TV niet van toepassing is."

2.6. Bij brief van 18 februari 2009 heeft VEVAM, naar aanleiding van het in haar bezit komen van een afschrift van de onder 2.5 genoemde brief, aan Nijenhuis & De Levita onder meer het volgende geschreven:

"Uw aannahme dat VEVAM met het Addendum allemaal nieuwe rechten naar zich toetrekt is volstrekt onjuist. Er is geen sprake van een verruiming van de overdracht van rechten door de leden aan de VEVAM.

Oorspronkelijk is VEVAM opgericht om kabelgelden aan rechthebbenden te verdelen, later zijn thuiskopie en leenrechtrechten daar bij gekomen. Reprerecht speelt bij VEVAM geen enkele rol.

Het Addendum is er op gericht om het mandaat van VEVAM te bevestigen in het licht van het nieuwe kabelcontract en dus om de kabelgelden veilig te stellen die VEVAM al 25 jaar

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

6

met medeweten van de producenten aan haar leden verdeelt. Wij gaan ervan uit dat Nijenhuis & De Levita Film & TV B.V. haar regisseurs en scenarioschrijvers deze kabelgelden niet wenst te ontzeggen. Wij verzoeken u dan ook de ondertekening van het VEVAM Addendum in uw relatie met onze leden niet langer als een belemmering te beschouwen."

2.7. Bij brief van 14 december 2009 heeft VEVAM aan Nijenhuis & De Levita meegedeeld dat de door haar in de artikelen 8 en 9 gehanteerde algemene voorwaarden volgens VEVAM onredelijk bezwarend zijn, in strijd met de wet en onrechtmatig, en heeft zij Nijenhuis & De Levita gesommeerd het gebruik van deze voorwaarden te staken.

2.8. Bij brief van 23 december 2009 heeft Nijenhuis & De Levita aan VEVAM meegedeeld niet aan de sommatie te zullen voldoen, met herhaling van haar in de onder 2.5 genoemde brief vermelde standpunt en een voorstel gedaan om een regeling te treffen.

2.9. Bij brief van 26 januari 2010 heeft VEVAM aan Nijenhuis & De Levita meegedeeld dat de door haar voorgestelde regeling onvoldoende tegemoet komt aan de bezwaren van VEVAM en een tegenvoorstel geformuleerd.

2.10. NL Film heeft op de brief van 26 januari 2010 (en twee rappellen) niet meer gereageerd.

2.11. NL Film heeft als productie 1 in het geding gebracht het herziene artikel 9 dat zij stelt sinds december 2009 (in plaats van het hiervoor bij 2.4 vermelde artikel 9) te hanteren. De tekst daarvan luidt:
"Van de in artikel 8 dezes vastgestelde overdracht van rechten zijn slechts uitgezonderd de rechten, aanspraken en bevoegdheden die betrekking hebben op de incasso van wettelijke heffingen (Thuiskopie, Leenrecht en Reprerecht) en heffingen inzake secundaire openbaarmaking, die op grond van de wet verplicht via collectief beheer moeten worden geïncasseerd, dit alles uitsluitend voorzover wedercontractant daar op grond van de wet aanspraak op kan maken. Een bredere overdracht van rechten door wedercontractant aan een collectieve belangenorganisatie wordt door Producent niet geaccepteerd. Voor zover wedercontractant – al dan niet bij voorbaat – meer rechten met betrekking tot het Project waar deze overeenkomst op van toepassing is aan een collectieve belangenorganisatie of enige andere derde heeft overgedragen of in licentie gegeven, is het de verantwoordelijkheid van wedercontractant om de overdracht of licentie ongedaan te maken. Laat hij dit na, dan is hij volledig aansprakelijk voor de gevolgen daarvan en verliest hij de aanspraak op het in deze Overeenkomst bepaalde honorarium."

2.12. Volgens een printje van de website van NL Film van 13 mei 2010 staat daarop de volgende tekst:

"Algemene Bepalingen crew

Zoals bekend hanteert NL Film algemene bepalingen die deel uitmaken van de crew overeenkomsten. Wij hebben deze algemene bepalingen eind 2009 veranderd. In de nieuwe Algemene Bepalingen is ten voordele van het crewlid een nieuw artikel opgenomen.

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

7

Artikel 9. Dit artikel bepaalt dat de rechten die betrekking hebben op de incasso van wettelijke heffingen (thuiskopie, leenrecht en reprorecht) en heffingen inzake secundaire openbaarmaking, die op grond van de wet via collectief beheer moeten worden geïncasseerd altijd aan het crewlid zelf toebehoren. Dergelijke vergoedingsaanspraken worden via de Vevam geïncasseerd. De rol van Vevam als incasseerder en verdeler van wettelijke heffingen (...) en van heffingen inzake secundaire openbaarmaking wordt door NL Film volledig aanvaard. Het nieuwe artikel 9 zal met terugwerkende kracht van toepassing zijn en geldt dus ook met betrekking tot reeds gesloten contracten. De regeling opgenomen in artikel 9 zal ook met terugwerkende kracht van toepassing zijn op contracten met crewleden voor filmproducties. Ook deze crewleden blijven eigenaar van de genoemde rechten. Voor vragen hierover kunt u contact opnemen met (...).”

NL Film heeft een brief in het geding gebracht, gedateerd 12 mei 2010, gericht aan Diede in't Veld, met een vergelijkbare inhoud over het nieuwe artikel 9.

2.13. NL Film heeft een lijst met namen van bij haar aangesloten (in totaal 31) regisseurs in het geding gebracht, onder wie voornoemde In 't Veld.

2.14. De thans geldende overeenkomst tussen de kabelexploitanten en de omroepen, ingegaan op 1 juli 2007, loopt af op 1 januari 2011.

3. Het geschil

- 3.1. VEVAM vordert, na vermindering van eis, samengevat:
- I. NL Film te gebieden de onrechtmatige handelingen jegens VEVAM te staken en gestaakt te houden, in het bijzonder het staken van de uitlokking van de bij VEVAM aangesloten regisseurs tot het plegen van wanprestatie jegens VEVAM en/of het hen ertoe aanzetten de aansluitovereenkomsten die zij met VEVAM hebben gesloten te beëindigen;
 - II. NL Film te verbieden zich door bij VEVAM aangesloten regisseurs auteursrechten te laten overdragen die collectief worden geëxploiteerd, in het bijzonder het recht op kabeldoorgifte, het recht op een thuiskopie-, verhuur- en leenrechtvergoeding, één en ander zoals omschreven in de (aansluit)overeenkomsten die VEVAM heeft gesloten of in de toekomst zal sluiten met regisseurs;
 - III. (ingetrokken)
 - IV. NL Film te bevelen schriftelijk opgave te doen aan VEVAM van de bij VEVAM aangesloten regisseurs met wie NL Film gezamenlijk of afzonderlijk contracten heeft gesloten waarop de algemene voorwaarden van toepassing zijn (geweest);
 - V. NL Film te gebieden enige overdracht van de onder II bedoelde rechten ongedaan te maken door de in vordering IV bedoelde regisseurs bij ondertekende akte deze rechten (weder) over te dragen;
 - VI. NL Film te bevelen de in het petitum onder VI opgenomen tekst, althans een door de voorzieningenrechter te bepalen tekst (kort gezegd inhoudend dat het NL Film niet is toegestaan van de betrokken regisseurs te verlangen dat zij hun auteursrechten overdragen aan NL Film en, voor zover dat al is gebeurd, deze weer terug te geven), te verzenden aan de onder IV en V bedoelde regisseurs en deze

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

8

tekst, onder de nader omschreven voorwaarden gedurende vier weken op de website van NL Film te plaatsen;
dit alles op straffe van verbeurte van dwangsommen en met veroordeling van NL Film in de (volledige) proceskosten.

3.2. VEVAM heeft haar vordering, samengevat, als volgt toegelicht. NL Film handelt onrechtmatig jegens VEVAM en haar leden, aangezien zij regisseurs rechten laat overdragen die al waren overgedragen aan VEVAM en regisseurs ertoe aanzet hun overeenkomst met VEVAM te beëindigen (uitlokt tot wanprestatie), althans weigert met bij VEVAM-aangeslotenen te contracteren. Verder handelt NL Film in strijd met de wet, door zich via algemene voorwaarden auteursrechten te laten overdragen, terwijl dat bij akte moet en door geen billijke vergoeding op te nemen voor deze overdracht, althans niet de specificeren hoe hoog die vergoeding is. De Algemene Voorwaarden zijn tevens onredelijk bezwarend. Daarover wordt tegelijk met dit kort geding een bodemprocedure gestart bij het gerechtshof 's-Gravenhage, dat op grond van het bepaalde in artikel 6:240 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) daarvoor exclusief bevoegd is. Met betrekking tot het leenrecht, thuishopie en kabelvergoedingen en zijn auteurs op grond van artikel 15c, 16c en 26a Auteurswet (Aw) zelfs wettelijk verplicht deze collectief te laten behartigen. Verschillende regisseurs hebben bij VEVAM geklaagd over de Algemene voorwaarden die Nijenhuis & De Levita en NL TV Productie hanteren. Aannemelijk is dat NL Film productie de desbetreffende voorwaarden ook hanteert, daarom is deze vennootschap ook gedagvaard. Het is niet zo dat VEVAM de aan haar over te dragen rechten heeft uitgebreid, het Addendum is slechts een verduidelijking. NL Film heeft een machtspositie ten opzichte van de regisseurs die veelal de zwakkere partij zijn. Door haar handelwijze ontnemt NL Film aan de bij VEVAM aangesloten regisseurs in feite het recht zich te verenigen en zich collectief te laten vertegenwoordigen en ondermijnt zij het bestaansrecht van VEVAM. Voor zover VEVAM hierbij vorderingen instelt die uitsluitend strekken tot bescherming van de belangen van de regisseurs en niet tot bescherming van haar eigen belangen, ontleent zij die bevoegdheid aan artikel 3:305a van het Burgerlijk Wetboek. VEVAM en de bij haar aangesloten regisseurs zullen door de handelwijze van NL Film aanzienlijke schade lijden. Zij hebben er dan ook een spoedeisend belang bij dat aan deze praktijk een einde komt en dat de gevraagde voorzieningen worden toegewezen.

3.3. NL Film voert verweer, waarop hierna, voor zover van belang, nader zal worden ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Anders dan NL Film heeft aangevoerd, heeft VEVAM een voldoende spoedeisend belang bij haar vorderingen. Als NL Film onrechtmatig handelt heeft VEVAM er immers een groot belang bij, dat daaraan op zo kort mogelijke termijn

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB

11 juni 2010

9

een einde komt. Het verweer van NL Film inhoudend dat enig spoedeisend belang bij VEVAM ontbreekt, faalt derhalve.

4.2. Met betrekking tot de inhoud van het geschil zelf heeft NL Film in de eerste plaats aangevoerd dat zij de tekst van de Algemene Bepalingen (die overigens volgens haar met name gelden voor overeenkomsten betreffende televisieseries) zoals weergegeven onder 2.4 niet meer hanteert, althans dat daaraan een gewijzigd artikel 9 is toegevoegd, zoals geciteerd onder 2.11. Ook heeft zij ter zitting meegedeeld bereid te zijn de bepaling inhoudend dat aan de betrokkenen geen honorarium van NL Film toekomt, indien zij rechten aan VEVAM hebben overgedragen, te schrappen. Hoewel moet worden opgemerkt dat NL Film het aanpassen van de Algemene Bepalingen pas in een laat stadium kenbaar heeft gemaakt en zij de wijzigingen niet (tijdig), bijvoorbeeld in een reactie op de brief van 26 januari 2010 en de daarop volgende rappellen aan VEVAM heeft meegedeeld, bestaat, anders dan VEVAM heeft gesteld, vooralsnog geen aanleiding om aan de juistheid van de stellingen van NL Film op dit punt te twijfelen. De print van de website en de brief aan één van haar regisseurs, die volgens NL Film naar alle bij haar aangesloten regisseurs is verzonden, onderbouwen het standpunt van NL Film over het met terugwerkende kracht aanpassen van de Algemene Bepalingen over de collectieve heffingen in voldoende mate. Daarnaast heeft NL Film onweersproken gesteld ook in het verleden nimmer daadwerkelijk aanspraak te hebben gemaakt op de heffingen die door VEVAM plegen te worden geïncasseerd. Dit betekent dat VEVAM op de oude voet kan voortgaan met het innen van de heffingen voor de collectief beheerde rechten – voor zover het betreft het leenrecht, thuishopierecht en kabelgelden – en dat geen sprake is van overdracht van die rechten aan NL Film in strijd met de Aansluitovereenkomst met VEVAM (en/of met de wet).

4.3. Anders dan VEVAM heeft betoogd kan dus voorshands niet worden aangenomen dat NL Film de bij haar aan aangesloten regisseurs met betrekking tot de hiervoor genoemde rechten uitlokt tot het plegen van wanprestatie en/of hen aanzet de Aansluitovereenkomst met VEVAM te beëindigen. Dat NL Film weigert overeenkomsten te sluiten met VEVAM-leden, zoals VEVAM heeft gesteld, is tegenover de ontkenning van NL Film niet gebleken. Met de huidige invulling van de Algemene Bepalingen in de contracten van NL Film kunnen beide overeenkomsten (die met NL Film en de Aansluitovereenkomst met VEVAM) immers in beginsel naast elkaar bestaan. De desbetreffende regisseurs hebben de vrijheid om (al) hun overige auteursrechten, inclusief de vrijwillig collectief beheerde rechten, hetzij aan VEVAM hetzij aan NL Film over te dragen. Hoewel aannemelijk is dat NL Film een zekere machtspositie heeft in de branche en de positie van de gemiddelde regisseur zwakker zal zijn dan die van NL Film, kan niet op voorhand worden aangenomen dat een dergelijke (contracts-)vrijheid in de praktijk in het geheel niet zou bestaan, noch dat de vrijheid van de regisseurs om zich te organiseren of hun belangen collectief te laten behartigen aldus op onaanvaardbare wijze wordt aangetast. Dit nog daargelaten dat het bestand van NL

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

10

Film slechts 31 van de 1500 volgens VEVAM bij haar aangesloten regisseurs bevat. Voorts heeft NL Film de stelling van VEVAM dat de Algemene Bepalingen niet onderhandelbaar zouden zijn, betwist.

4.4. Evenmin kan voorshands worden aangenomen dat NL Film onrechtmatig handelt jegens VEVAM en haar leden door van (potentiële) bij NL Film aangesloten contractanten de overdracht van de desbetreffende (verbods- en vergoedings)rechten – niet zijnde de hiervoor bedoelde rechten – die blijkens het Aansluitcontract ook aan VEVAM overgedragen kunnen zijn, te verlangen. NL Film heeft met voldoende onderbouwing betoogd dat deze rechten voor haar van vitaal belang zijn om een project (rendabel) te kunnen produceren. Daar komt bij dat NL Film voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat een volledige acceptatie van de wijze waarop VEVAM de overdracht van huidige en toekomstige rechten heeft geregeld in de Aansluitovereenkomst (en met name in het Addendum) nadelige gevolgen zou kunnen hebben voor de positie van NL Film (en andere producenten) in het licht van de onderhandelingen tussen de omroepen en de kabelexploitanten over een nieuw Kabelcontract, dat per 1 januari 2011 zou moeten ingaan. Dit geldt met name met betrekking tot de vraag wat als primaire en wat als secundaire openbaarmaking moet worden opgevat en wat de gevolgen zijn op dit punt van een technische wijziging die eind 2006 heeft plaatsgevonden in de aanlevering van televisiesignalen. Ook in dit opzicht valt de handelwijze van NL Film te billijken.

4.5. Een belangrijke grondslag van de vorderingen van VEVAM is verder dat het zich laten overdragen van auteursrechten via Algemene Bepalingen en het niet betalen van separate vergoedingen voor iedere afzonderlijke exploitatie van het filmwerk, zoals NL Film doet, in strijd zou zijn met de wet en dat deze bepalingen moeten worden aangemerkt als onredelijk bezwarende bedingen als bedoeld in artikel 6:240 BW. Voor zover dat laatste het geval zou zijn, dient de daarover aanhangig te maken – of inmiddels reeds gemaakte – procedure bij het gerechtshof te 's-Gravenhage uitsluitel te geven. Daarin kan ook aan de orde komen of de omvang van de overdracht niet te veelomvattend en daarmee onredelijk bezwarend moet worden geacht. Gelet op de exclusieve bevoegdheid van het gerechtshof respectievelijk de voorzieningenrechter van de rechtbank te 's-Gravenhage (art. 6:241 lid 1 en lid 6), voor geschillen inzake onredelijk bezwarende bedingen, voor zover deze, zoals in dit geval, zijn aangespannen door een belangenorganisatie kan op de uitkomst daarvan in dit kort geding niet vooruit worden gelopen. Voor zover de desbetreffende bepalingen als 'kernbedingen' zouden moeten worden aangemerkt, zoals NL Film heeft betoogd, zodat de vraag of dit onredelijk bezwarende algemene voorwaarden zijn sowieso niet aan de rechter zou kunnen worden voorgelegd, ligt het op de weg van de individuele wederpartijen van NL Film om deze bedingen eventueel op andere gronden en in een andere procedure aan te tasten.

4.6. Met betrekking tot de stellingen van VEVAM over strijd met de wet wordt het volgende overwogen.

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

11

4.7. Ingevolge artikel 2 van de Auteursrecht is voor de overdracht van auteursrechten een akte vereist. Anders dan VEVAM heeft betoogd is niet op voorhand uitgesloten dat een door de overdrager ondertekende overeenkomst, deels bestaand uit Algemene Bepalingen, als een zodanige akte kan worden aangemerkt. Bovendien wijkt artikel 45d Aw af van dit vereiste, door het introduceren van een rechtsvermoeden voor overdracht, juist met betrekking tot filmwerken. Daarnaast heeft NL Film ter zitting verklaard de overdracht van rechten te zullen overhevelen van de Algemene Bepalingen naar de overeenkomsten zelf.

4.8. Voor wat betreft de vergoeding die verschuldigd is op basis van artikel 45d van de Auteurswet, heeft NL Film terecht betoogd dat voorshands ook niet zonder meer kan worden aangenomen dat dit artikel eraan in de weg staat dat die vergoeding éénmalig kan worden afgekocht door een vast (forfaitair) bedrag, nu het genoemde artikel, zoals volgt uit de laatste zin daarvan, alleen voor wat betreft de vergoeding van verhuurrechten als dwingend recht heeft te gelden. Ook op dit punt slaagt het betoog van VEVAM derhalve vooralsnog niet.

4.9. Het voorgaande leidt tot de slotsom dat de vorderingen van VEVAM vermeld onder I, II, V en VI in dit kort geding niet toewijsbaar zijn.

4.10. Voor toewijzing van de vordering tot het verstrekken van een lijst met namen van bij haar aangesloten regisseurs met wie NL Film contracten heeft gesloten waarvan de Algemene Bepalingen deel uitmaken, bestaat evenmin enige grond. Bovendien heeft NL Film bij haar producties al een lijst met namen overgelegd en heeft zij onweersproken gesteld dat dit de 31 regisseurs betreft die bij haar zijn aangesloten, zodat feitelijk al aan deze vordering is voldaan.

4.11. Nu NL Film niet heeft gereageerd op de brief van 26 januari 2010, noch op de daarop volgende rappellen – terwijl zij naar haar zeggen de Algemene Bepalingen met betrekking tot de collectieve rechten al in december 2009 had aangepast – en zij de aangepaste bepalingen pas op 13 mei 2010 op haar website heeft gezet, wat uitsluitend in het kader van dit kort geding ter kennis van VEVAM is gekomen, bestaat aanleiding de proceskosten te compenseren, als na te melden.

5. De beslissing

De voorzieningenrechter

5.1. Weigert de gevraagde voorzieningen.

454381 / KG ZA 10-601 WT/MB
11 juni 2010

12

5.2. Compenseert de proceskosten aldus, dat iedere partij de eigen kosten draagt.

Dit vonnis is gewezen door mr. W. Tonkens - Gerkema, voorzieningenrechter,
bijgestaan door mr. M. Balk, griffier, en in het openbaar uitgesproken op
11 juni 2010.

UITGEGEVEN VOOR GROSSE
De griffier van de
rechtbank Amsterdam

type: MB
coll: *OU*
D.A. PVV